

عنوان طرح : بررسی سازگاری و امکان کشت زعفران خوراکی در محوطه سازمان مرکزی دانشگاه پیام نور

مجری طرح : دکتر غلامرضا بخشی‌خانیکي

مدت اجرا : ۱۲ ماه

چکیده

زعفران خوراکی با نام علمی *Crocus sativus L.* متعلق به خانواده *Iridaceae* و از راسته *Iridales* و زیر رده *Liliideae* می‌باشد که کشت آن در گذشته دور در مناطق مرکزی ایران متداول بوده است. جنس زعفران در ایران دارای ۹-۸ گونه می‌باشد که بعضی از آنها در بهار و تعدادی هم در پاییز گل می‌دهد. این گیاه عقیم بوده و تکثیر و ازدیاد آن فقط از طریق کورم (پیاز) میسر می‌باشد. موش، کنه، خرگوش و تعدادی از کرم‌ها مهمترین آفت آن محسوب می‌شوند. علف‌هایی همچون گل ماهور، بومی‌مادران، تلخه، خارتشر، یولاف وحشی، پنجه مرغی، اویارسلام، خاکشیر، مقداب و از چندین گیاه دیگر غالب‌ترین علف‌های هرز مزارع به شماره می‌روند. به منظور استفاده بهینه از فضاهای آزاد موجود در سازمان مرکزی دانشگاه پیام‌نور، این طرح مطالعاتی در مقیاسی بسیار کوچک اجرا گردید. بدین منظور تعدادی پیاز از منطقه تربت حیدریه (جنوب خراسان) برداشت و در یک کرت کوچک در دانشگاه پیام‌نور کشت گردید. هدف این بود که آیا این گیاهان قادرند به رشد و نمو خود در برابر شرایط اکولوژیکی منطقه سازگاری یافته و مستقر شوند یا خیر؟ ایده اولیه طرح بررسی فاکتورهای آب و هوایی و اثر کودهای شیمیایی (ازته + فسفره) و نیز کود حیوانی در غالب طرح آزمایشی اسپلیت پلات بود که بعلت عدم وجود فضای مناسب و مشکلات دیگر اثر این تیمارها بطور کلی و بصورت مشاهده‌ای مقایسه شد و مشخص گردید که گیاه به شرایط آب و هوایی منطقه سازگار می‌باشد. کودهای فسفره که قبل از آبیاری اول و ششم‌زنی مورد استفاده قرار گرفتند، باعث تقویت بنیه بذر و گلدهی بهتر و تولید برگ‌های مطلوب‌تر نمود. کودهای ازته هم موجب افزایش طولی اندام‌های هوایی گردید. کود حیوانی هم باعث تسهیل نفوذپذیری هوا و آب و نیز بهبود کیفیت خاک گردید. آزمایش نشان داد که استفاده مخلوطی از کودهای ازته، فسفره و حیوانی توأم با همدیگر در ابتدای فصل رویش و در اولین آبیاری بهترین نتیجه را در پی دارد.